

Šis leidinys parengtas kaip projekto Nr. 08.5.1-ESFA-V-423-02-0001 „Įmonių socialinės atsakomybės skatinimas“ dalis, finansuojama iš Europos socialinio fondo lėšų.

Scan4Chem - tai LIFE AskREACH projekto metu parengta mobilioji programėlė. Vartotojai mobiliosios programėlės pagalba gali siųsti užklausas apie gaminiuose esančias SVHC medžiagas, o jei gaminyje yra duomenų bazėje – iškart gauti reikiamą informaciją. LIFE AskREACH, projektas, finansuojamas ES LIFE programos, siekia paprastai ir aiškiai pateikti informaciją apie SVHC medžiagas gaminiuose (daugiau informacijos: www.askreach.eu).

PAVOJINGOS MEDŽIAGOS GAMINIUOSE – TAI PREKYBOS ĮMONIŲ ATSAKOMYBĖ

Nesvarbu, ar esate didelė pramonės įmonė, ar mažmeninės prekybos įmonė, esate atsakingi už tai, kokios cheminės medžiagos yra jūsų parduodamuose gaminiuose. Pavojingos medžiagos yra pridedamos į gaminius tam tikroms savybėms išgauti. **Gaminiai vartotojams šiuo atveju suprantami kaip tvirti įvairios paskirties daiktai.**

Didėjantis informuotumas apie neigiamą cheminių medžiagų poveikį ir REACH reikalavimas palapsniui atsisakyti SVHC (labai didelį susirūpinimą keliančios medžiagos) skatina pramonę investuoti į saugesnių medžiagų gaminiuose alternatyvų tyrimus, tačiau visų pavojingų medžiagų iš karto pašalinti iš mūsų kasdienybės neįmanoma. Taigi, gaminiai, kuriuose yra SVHC, gali būti prekybos įmonių lentynose.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Įmonių
socialinė
atsakomybė

KOKIOS MEDŽIAGOS PRIDEDAMOS?

Vartotojai nori:

Kad gaminys turėtų tam tikrų savybių, pvz., būtų mažiau degus, nelipniu paviršiumi, atsparus vandeniui ir kt.

Vartotojams rūpi:

Kenksmingos medžiagos gali išsiskirti iš gaminių per visą jų tarnavimo laiką ir daryti poveikį žmonėms bei aplinkai.

Vartotojų apsaugos reikalavimas:

Vartotojai turi būti apsaugoti nuo kenksmingų medžiagų, ypač kancerogeninių, mutageninių ar toksiškų reprodukcijai, kenksmingų endokrininei sistemai arba labai pavojingų aplinkai (pvz., labai patvarių, labai bioakumuliacinių).

Vartotojų informavimas apie gaminių cheminę sudėtį ir saugų jų naudojimą – tai mažmeninių prekybininkų geros ir atsakingos komunikacijos praktika ir teisinė prievolė.

APIE KOKIAS CHEMINES MEDŽIAGAS INFORMUOTI?

REACH reglamentas įpareigoja pramonę perduoti informaciją apie gaminiuose naudojamą chemines medžiagas:

REACH 33 (1) str. įpareigoja gaminių tiekėjus perduoti informaciją apie galimai gaminiuose esančias labai didelį susirūpinimą keliančias medžiagas (SVHC) jei jų koncentracija viršija 0,1 % masės (masės %) tam, kad gaminį būtų galima saugiai naudoti (bent tos cheminės medžiagos pavadinimą).

Gaminio tiekėju yra laikomas gaminių gamintojas arba importuotojas, tiekėjas ar bet kuris kitas tiekimo grandinės dalyvis Europos rinkoje.

Gaminių tiekėjai turi prievolę teikti informaciją apie parduodamuose gaminiuose esančias medžiagas net jei jie nėra importuotojai, o tik perparduoda prekes!

Nepakanka nukreipti vartotoją pas gaminių gamintoją ar importuotoją. Pardavėjas yra atsakingas už tai, ką parduoda. Vartotojai tikisi atsakymų iš pardavėjų!

KAIP CHEMINĖS MEDŽIAGOS REGULIUOJAMOS?

Europos Sąjungoje galioja daug teisės aktų, reglamentuojančių gaminių saugą ir gaminiuose naudojamas chemines medžiagas.

Pagrindinis cheminių medžiagų teisės aktas yra Europos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacija ir apribojimų (REACH).

REACH reglamentas priimtas kaip teisės aktų rinkinys, siekiantis pagerinti žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugą nuo naudojamų cheminių medžiagų poveikio. **REACH ypatingas dėmesys skiriamas labai didelį susirūpinimą keliančioms medžiagoms (SVHC), kurios turi vieną ar kelias specifines pavojingas savybes.**

REACH 33 (2) str. teigia, kad vartotojo prašymu bet kokio gaminio, kurio sudėtyje yra SVHC ir kurios koncentracija viršija 0,1 % masės (masės %), visi tiekėjai pateikia vartotojui pakankamai jo turimos informacijos (bent tos cheminės medžiagos pavadinimą), kad gaminį būtų galima saugiai naudoti.

Reikiama informacija nemokamai suteikiama per 45 dienas nuo prašymo gavimo datos.

KĄ DARYTI, JEI VARTOTOJAS PAREIKALAUJA INFORMACIJOS: KAIP PREKYBOS ĮMONĖ TURĖTŲ REAGUOTI Į UŽKLAUSĄ?

Jei tik reaguosite į vartotojų prašymus ir tik gavus užklausą ieškosite reikiamos informacijos, gali neužtekti laiko, nes tai nelengva užduotis. Kai vartotojas atsiunčia užklausą, (laišku, el. laišku, mobilią programėle) jūs, mažmeninės prekybos įmonė, privalote tinkamai atsakyti. Jei neturite reikiamos informacijos, turite prašyti informacijos iš savo tiekėjų.

Jūsų tiekėjas nepateikė informacijos

Galimos priežastys:

- Gaminys nėra SVHC (daugiau nei nustatyta riba)
- Tiekėjas neturi informacijos
- Tiekėjas nežino apie pareigą teikti informaciją ar tiesiog nevykdo šios pareigos

Prekybininko veiksmas:

Paprašykite informacijos apie tam tikrą gaminį, reikalaukite atsakymo.

Gavote nepakankamai informacijos iš tiekėjo

Galimos priežastys:

- Gamintojas pateikia formalų atsakymą, pvz., „Gaminys atitinka REACH reikalavimus“
- Tiekėjas nežino apie pareigą teikti informaciją ar tiesiog nevykdo šios pareigos

Prekybininko veiksmas:

Paprašykite patikslinti informaciją, paaiškinkite prašymą.

Gavote tinkamą informaciją iš tiekėjo

Tiekėjas (i) nurodė SVHC medžiagos pavadinimą gaminyje, (ii) pateikė tinkamą informaciją apie saugų gaminių naudojimą (iii) patvirtino, kad SVHC koncentracija neviršija 0,1 % masės (masės %)

Prekybininko veiksmas:

Panaudokite šią informaciją atsakyme į vartotojo užklausą.

Jei gaminio arba jo dalių sudėtyje yra SVHC ir jų koncentracija viršija 0,1 % masės (masės %), apie SVHC medžiagos buvimą ir jos pavadinimą privalo būti informuojamas pirkėjas. Net jei SVHC koncentracija neviršija 0,1 % masės (masės %), vartotojai nori gauti tokią informaciją ir remtis ja pasirenkant gaminius.

PREKYBOS ĮMONĖS GALI PROAKTYVIAI REIKALAUTI INFORMACIJOS

Proaktyvus prekybininkų požiūris, kreipiantis į savo tiekėjus su prašymu pateikti informaciją, užtikrina, kad vartotojui paklausus, informacija apie medžiagas gaminiuose jau bus turima.

Sutarties sąlygos tiekėjams

Mažmeninis prekybininkas gali įtraukti reikalavimą pateikti informaciją į sutarties su tiekėjais sąlygas. Sutarties sąlygos gali būti tokios:

- Prievolė pateikti informaciją apie esamas medžiagas gaminiuose, ypač SVHC
- Prašymas pateikti atitiktus įrodymus apie medžiagas gaminiuose
- Pirkti gaminius tik jei jų sudėtyje SVHC koncentracija neviršija 0,1 % masės (masės %)

Nauda prekybos įmonei:

Parengta informacija įmonėje dėl teisinės prievolės informuoti.

Patalpinkite informaciją apie gaminį AskREACH duomenų bazėje

Mažmeninis prekybininkas gali paprašyti savo tiekėjų pateikti informaciją apie gaminius AskREACH duomenų bazėje:

- Informacija bus prieinama visiems Europos mobiliosios programėlės Scan4Chem vartotojams.
- Greita informacijos pateikimo galimybė dideliame gaminių kiekiui
- Duomenis galima pateikti ir apie gaminius, kuriuose yra SVHC arba jų nėra (<https://www.askreach.eu/app-database/>)

Nauda prekybos įmonei: Automatinis atsakymas į vartotojo užklausą garantuoja teisinės prievolės informuoti įvykdymą.